

Prednosti i mane korišćenja mobilnih aplikacija u učenju stranog jezika na primeru studentske populacije u Srbiji

Research on the attitudes of non-language major students towards advantages and disadvantages of mobile applications usage for foreign language learning

Tijana Gajić, Univerzitet Singidunum, Neda Maenza, Univerzitet Singidunum

Sažetak: Savremeni uređaji sa mnoštvom raznovrsnih aplikacija su dramatično podigli interesovanje za koncept mobilnog, odnosno, m-učenja. Standardne karakteristike mobilnih telefona podrazumevaju pristup internetu, a samim tim, i neograničeni pristup edukativnom materijalu na svakom mestu i u svakom trenutku. Sve ove odlike pospešuju komunikativne sposobnosti na stranom jeziku, podstiču interesovanje za rešavanje zadataka koji su predstavljeni na kreativan i inovativan način, blizak mlađoj populaciji, ujedno doprinoseći razvoju svih jezičkih veština. U radu je predstavljeno istraživanje sprovedeno sa ciljem ispitivanja stavova studenata o dobrim i lošim stranama korišćenja mobilnih aplikacija za učenje jezika. Rad takođe nudi opis metodologije istraživanja, načina obrade podataka i interpretacije dobijenih rezultata. Na kraju, nakon sumiranja rezultata, date su preporuke kako za eventualna dalja istraživanja tako i za što uspešnije i produktivnije korišćenje mobilnih aplikacija u nastavi stranih jezika.

Ključne reči: mobilne aplikacije, nastava stranih jezika, m-učenje

Abstract: Modern devices with a variety of applications have dramatically raised the interest in the concept of mobile, that is, m-learning. The standard features of mobile phones include access to the Internet and, therefore, unlimited access to educational material at any place and at any time. All these features improve the communicative skills in a foreign language, motivate students to solve various tasks presented in a creative and innovative way, close to the younger population, thus contributing to the development of all language skills. The paper presents the research conducted with the aim of examining the attitudes of non-language major students towards mobile applications usage for foreign language learning. The paper also provides a description of the research methodology, the method used to process data as well as the results analysis. Finally, it ends with implications for mobile applications usage in English language teaching and suggestions for further research.

Key words: mobile applications, foreign language teaching, m-learning

I. Uvod

Imajući u vidu činjenicu da deca sve ranije dobijaju svoj prvi mobilni telefon, da mlada populacija sve više koristi sadržaje koji su im na raspolaganju putem istog, ističući u prvi plan dostupnost na svakom mestu i u svakom trenutku, neophodno je obratiti posebnu pažnju na koncept mobilnog

učenja. Nastavnici se još uvek, često bezuspešno, trude da zabrane upotrebu mobilnih telefona u učionicama, a mnogi od njih, čini se, nisu svesni svih mogućnosti upotrebe mobilnih telefona u svrhu učenja. Učenici svoje mobilne uređaje mogu koristiti u svrhu učenja, ne samo unutar učionice, već i na putovanju, u prevozu, u trenucima dokolice i sl. Pritom, učenik sam može odrediti način i tempo učenja. Bonk ističe da uz pomoć mobilnih uređaja, obrazovni događaj ili aktivnost prati učenika, umesto da učenik mora da dođe na određeno mesto da bi to postigao (Bonk, 2009: 293, u Knežević, 2017: 74.) Jedno istraživanje pokazuje da gotovo trećina dece uzrasta od osam do deset godina poseduje mobilni telefon (Rideout, 2010: 18). S druge strane, broj aplikacija za mobilno učenje je u konstantnom porastu. Nastavnik može izabrati određenu aplikaciju za učenje prema nivou znanja učenika ili prema vrsti inteligencije koja je kod učenika dominantna. Dakle, kategorizacija mobilnih aplikacija u nastavi se može urediti u skladu sa Gardnerovom teorijom višestruke inteligencije (Gardner, 2000). S druge strane, mogući problemi prilikom učenja sa mobilnim uređajima se prvenstveno odnose na veličinu ekrana i memorije koji mogu otežati rad sa materijalima za učenje. Međutim, popularne aplikacije za učenje stranih jezika rešavaju ovaj problem tako što na ekranu nude kratka objašnjenja ili pitanja sa mogućnošću slušanja zvučnog zapisa. Po mišljenju autorki rada, upotreba mobilnih telefona može umnogome doprineti uspešnosti nastavnog procesa i učiniti ga zanimljivijim i raznovrsnijim. Autorke su takođe mišljenja da se početni interes učenika za učenje stranog jezika mora održavati i negovati, što se, između ostalog, može postići i korišćenjem mobilnih aplikacija u nastavnom procesu.

Kada se pomene učenje stranog jezika putem mobilnih aplikacija, prva asocijacija upravo bude Duolingo. Uz pomoć ove aplikacije mogu se naučiti 23 strana jezika od kojih su najpopularniji nemački, španski, francuski, portugalski i italijanski. Da bi se uspešno koristila ova mobilna aplikacija neophodno je poznavanje engleskog jezika, jer je to jedini način za odgovaranje na postavljena pitanja. Kroz ovu aplikaciju prva znanja se stiču iz oblasti vokabulara kroz zabavne igrice, a uz pomoć lekcija za slušanje, čitanje i pisanje uspevaju da se oforme i prve rečenice, a uz sve to na suptilan način su uključena gramatička pravila, iako je ovaj

app manje orijentisan na gramatiku. Ova aplikacija je vrlo interaktivna i "tera" vas da jezik koji ste odabrali usavršavate kroz svakodnevne interesantne vežbe i zadatke koji vam se postavljaju.

Korisnici ove aplikacije uče jezik kroz ponavljanje i govorenje. Kako korisnik napreduje, lekcije postaju sve teže.

Ono što predstavlja prednost ove aplikacije što je njena upotreba potpuno besplatna, nije neophodna nikakva pretplata. Prednost je takođe što ova aplikacija prati vaš sopstveni tempo. Za lakše upijanje reči i izraza, aplikacija je u većini segmenata kreirana poput igre. Takođe je velika prednost što se uz pomoć ove aplikacije može učiti samostalno, ali i u timu. Aplikacija je izuzetno zabavna tako da lako možete postati njen zavisnik, što za učenje stranog jezika nije nepoželjno, čak je preporučljivo. Aplikacija funkcioniše kao igra u kojoj se osvajaju bodovi za svaki tačan odgovor. Takođe postoji i valuta unutar igre (Lingots) koja vam omogućava da kupujete dodatke unutar same aplikacije.

Nedostaci ove aplikacije, po tumačenju korisnika, su vežbe izgovora, jer aplikacija "oprašta" i previda mnoge greške. Sudeći po istraživanju objavljenom na sajtu Blumberg aplikacija može označiti izgovor kao ispravan iako to nije slučaj.¹

Svakako je ova aplikacija uvek među najbolje ocenjenim aplikacijama za učenje stranog jezika. Čak je 2013. godine proglašena za najbolju aplikaciju uopšte, od strane Google Play Store-a i AppStore-a.

Čaka smatra da MALL (Mobile Assisted Language Learning) predstavlja budućnost učenja jezika, jer ovakvo učenje odlikuju: mobilnost, sveprisutnost i povezivost; prenosivost i laka nosivost; spojivost, multifunkcionalnost, mogućnost korištenja različitih uređaja u iste svrhe, mogućnost izbora i prikladnost; pristup, pristupačnost, dostupnost i priuštivost; svest o kontekstu, personalizacija i fleksibilnost (Chaka, 2009: 542, u Knežević, 2017: 74).

Ovaj rad predstavlja rezultate ankete sprovedene sa ciljem da se utvrdi u kojoj meri studenti Univerziteta Singidunum koriste mobilne aplikacije u nastavi stranih jezika, koje su to aplikacije kao i da se ustanove glavne prednosti i mane korišćenja aplikacija.

Kao što je i navedeno u uvodnom delu, ovo istraživanje je imalo za cilj ispitivanje stavova studenata nematičnih fakulteta prema korišćenju mobilnih aplikacija u nastavi stranih jezika. U tu svrhu, pre izvođenja samog istraživanja, postavljene su sledeće hipoteze:

Pretpostavlja se da studenti u velikoj meri koriste mobilne aplikacije pri učenju stranih jezika.

Pretpostavlja se da su studenti koji koriste navedene aplikacije najzadovoljniji rezultatima koje postižu u oblasti vokabularnih i gramatičkih partija.

Ispitanici

Ispitanici su studenti Univerziteta Singidunum, koji su dobrovoljno pristali da učestvuju u istraživanju. Pristup anketi u elektronskoj formi omogućen je studentima prve godine Fakulteta za turistički i hotelijerski menadžment, kao i studentima četvrte godine Fakulteta za informatiku i računarstvo u Beogradu. Važno je napomenuti da uzorak čine studenti iz svih gradova u Srbiji, a ne samo iz Beograda, koji studiraju na Univerzitetu Singidunum, a delimično i bivši studenti sa državnih univerziteta, što znači da uzorak čini, uopšteno, studentska populacija u Srbiji, pa se on, kao takav, može smatrati relevantnim. U istraživanju je učestvovalo 36 studenata.

Istrument i procedura

U cilju dobijanja podataka, korišćena je anonimna anketa, koju su autorke sastavile za potrebe ovog istraživanja i koja je studentima distribuirana onlajn, putem imejla. Upitnik se sastojao od 6 pitanja (prilog 1).

Rezultati istraživanja

Na pitanje da li koriste mobilne aplikacije za učenje stranih jezika, 63.9% studenata je odgovorilo potvrdno, dok je 5.8% odgovorilo da su aplikacije koristili ranije, ali da to više ne čine, što potvrđuje prvu hipotezu autorki rada. 68.8% studenata je zadovoljno ili veoma zadovoljno aplikacijama koje su koristili/koriste, dok je svega 3.1% studenata izrazilo nezadovoljstvo. Mobilna aplikacija koju anketirani studenti ubedljivo najradije koriste, čak 63.3% je Duolingo. Ostale ponuđene aplikacije, kao što su Babble, Unlock Your Brain i Fun Easy Learn se nisu pokazale naročito značajnim na uzorku anketiranih studenata. Svaku od ovih aplikacija koristi svega po 3.3% studenata. Studenti smatraju da se korišćenjem različitih aplikacija u svrhu usvajanja stranog jezika može, pre svega, poboljšati vokabular (28.1% anketiranih), a zatim usavršiti znanje gramatičkih partija (18.8%), što potvrđuje drugu hipotezu autorki rada. Interesantno je da 18.8% studenata smatra da su redovnim korišćenjem mobilnih aplikacija unapredili veštinu govorenja. S druge strane, aplikacije se najmanje koriste u cilju unapređenja veštine slušanja (svega 3.1%), iako neke od njih nude upravo takvu mogućnost. Najveća prednost korišćenja mobilnih aplikacija za 69.7% studenata jeste njihova dostupnost na svakom mestu i u svakom trenutku. Na drugom mestu je činjenica da su ovakve aplikacije uglavnom besplatne, te njihova upotreba ne iziskuje dodatne troškove studenata/njihovih porodica (12.1%). Nasuprot tome, odgovori studenata, kada su u pitanju nedostaci mobilnih aplikacija za učenje jezika, su veoma raznovrsni. Studenti smatraju da se može napredovati uz pomoć aplikacija, ali „da je količina gradiva minimalna, sadržaji limitirani, uz korišćenje samo opštih/opštepoznatih izraza“. Kada je veština govorenja u pitanju, studenti navode da „nema prave/autentične konvezacije ili je bar nema u dovoljnoj meri“. Ipak, najveći nedostaci se odnose na ponuđena gramatička vežbanja koja su „često nepouzdana, nema uvek objašnjenja za pravila koja su nejasna, nisu dovoljno detaljna kao tradicionalni gramatički priručnici“. Navođene su i mane poput „proces učenja je veoma spor“ i „sve aplikacije imaju pristup lokaciji i kretanju korisnika“.

¹ <https://www.bloomberg.com/mobile/>

Zaključak

Treba napomenuti da je istraživanje predstavljeno u ovom radu manjeg obima, odnosno broj ispitanika je relativno mali kako bi se mogli izvesti sveobuhvatni zaključci o stavovima studenata nematičnih fakulteta o prednostima i manama korišćenja mobilnih aplikacija u nastavi stranih jezika. Isto tako, jedan od nedostataka istraživanja je mali uzorak u pogledu obrazovnih profila – Informacione tehnologije i Turizam i hotelijerstvo. Pa ipak, autorke smatraju da je ova studija obezbedila bar delimičan uvid u ovu, nadasve kompleksnu, temu i da se može tumačiti kao osnova obuhvatnijih i složenijih istraživanja. Studija je nedvosmisleno potvrdila da su mobilne aplikacije u učenju stranih jezika veoma popularne među studentskom populacijom, ali i da se nedovoljno koristi interesovanje studenata za ovu vrstu učenja, te je jedna od preporuka da se različite aplikacije, zavisno od sposobnosti studenata i cilja časa, uvrste u nastavni proces aktivno doprinoseći kvalitetu i raznolikosti nastave.

Prilog 1. Anketa

Da li koristite mobilne aplikacije pri učenju stranih jezika?

Da

Ne

Koristio/la sam ranije

U kojoj meri ste zadovoljni aplikacijama koje ste do sada koristili?

veoma nezadovoljan 1 2 3 4 5 veoma zadovoljan

Koje aplikacije najradije koristite?

Duolingo

Babble

Unlock your brain

Fun easy learn

Drugo

Poboljšanju koje jezičke veštine je najviše doprinela upotreba mobilnih aplikacija?

Govorenje

Gramatika

Vokabular

Pisanje

Slušanje

Razumevanje pročitanog teksta

Drugo

Koje su, po vašem mišljenju, najveće prednosti korišćenja mobilnih aplikacija?

Dostupne uvek i svuda

Nema treme i straha

Nisu potrebni dodatni resursi za učenje (udžbenici, gramatički priručnici i sl.)

Ne iziskuje dodatne troškove

Drugo

Koji su, po Vašem mišljenju, najveći nedostaci korišćenja mobilnih aplikacija?

Literatura

- [1] H. Gardner, *The Disciplined Mind: Beyond Facts and Standardized Tests, the K-12 Education That Every Child Deserves*, New York: Penguin Group, 2000.
- [2] V. J. Rideout, U. G. Foehr, D. F. Roberts, *Generation M2: media in the lives of 8-18 year-olds*. Menlo Park, CA: Kaiser Family Foundation, 2010.
- [3] E. Brajković, *Mogućnosti primjene mobilnog telefona u nastavnom procesu*. Sveučilište u Mostaru, 2013.
- [4] M. Janjić, S. Librenjak, K. Kocijan, *Nastava stranih jezika: upotreba tehnologije*, 2017.
- [5] Ž. Knežević, *Savremeni trendovi u nastavi i učenju engleskog kao jezika struke u oblasti informacionih tehnologija*. Doktorska disertacija. Beograd: Filološki fakultet, 2017.
- [6] S. Krashen, *Does Duolingo „Trump“ University-Level Language Learning? The International Journal of Foreign Language Learning*, 2017. p.13-15.
- [7] P. Munday, *The case of using Duolingo as part of the language classroom experience*. RIED. Revista Iberoamericana de Educación a Distancia 2016, 19 (1)
- [8] R. Godwin-Jones, *Mobile apps for language learning*. *Language Learning & Technology*. Volume 15, Number 2, 2011, pp. 2–11
- [9] A. Kukulska-Hulme, & L. Shield, *An overview of mobile assisted language learning: From content delivery to supported collaboration and interaction*. *ReCALL*, 20(3), 2008, 271-289.
- [10] V. Kadyte, *Learning can happen anywhere: a mobile system for language learning*. *Learning with mobile devices*, 2004, 73-78.
- [11] <https://www.bloomberg.com/mobile/>, pregledano 27.10.2017.
- [12] <http://www.novaenergija.net/najbolje-aplikacije-za-ucenje-stranih-jezika/> pregledano 26.10.2017.
- [13] <https://www.tportal.hr/techo/clanak/zelite-nauciti-strani-jezik-ovo-su-najbolje-aplikacije-za-to-20170724> pregledano 26.10.2017.